ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (neljas koda)

4. oktoober 2006 *

Kohtuasjas T-193/04,

Hans-Martin Tillack, elukoht Brüssel (Belgia), esindajad: I. Forrester, *QC,* advokaat T. Bosly, advokaat C. Arhold, advokaat N. Flandin, advokaat J. Herrlinger ja advokaat J. Siaens,

hageja,

keda toetab

International Federation of Journalists (IFJ), asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: advokaat A. Bartosch ja advokaat T. Grupp,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Docksey ja C. Ladenburger,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

mille esemeks on esiteks taotlus tühistada akt, millega Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) saatis 11. veebruaril 2004 Saksa ja Belgia õigusasutustele teavet, mis puudutas kahtlusi ametisaladuse rikkumise ja korruptsiooni osas, ning teiseks taotlus hüvitada moraalne kahju, mis tekkis hagejal kõnealuse teabe saatmise ning OLAF-i poolt pressiteadete avaldamise tõttu.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees H. Legal ning kohtunikud P. Lindh ja V. Vadapalas,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. mai 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), mis asutati komisjoni 28. aprilli 1999. aasta otsusega 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom (EÜT L 136, lk 20; ELT eriväljaanne 01/03, lk 110), vastutab eelkõige sisehaldusjuurdluse korraldamise eest, mille eesmärk on uurida ametikohustuste täitmisega seotud raskeid asjaolusid, mis võivad endast kujutada ühenduste ametnike ja teenistujate kohustuste täitmata jätmist, mis võib kaasa tuua distsiplinaar- ning vajaduse korral kriminaalmenetluse.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999, 25. mai 1999, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta (EÜT L 136, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 91) reguleerib ameti töötajate poolt nende tööülesannete käigus teostatavaid inspekteerimisi, kontrolle ja muid toiminguid.

3 Määruse nr 1073/1999 põhjendus 13 ütleb:

„[V]ajaduse korral otsustavad pädevad riigiasutused või institutsioonid ja asutused [OLAF-i] koostatud aruande põhjal, milliseid meetmeid tuleb võtta pärast lõpetatud juurdlust; sellegipoolest on [OLAF-i] direktor kohustatud edastama otse asjaomase liikmesriigi õigusasutustele kriminaalmenetluse algatamise aluseks olla võivaid olukordi käsitleva [OLAF-i] sisejuurdluse käigus saadud informatsiooni."

4 Määruse nr 1073/1999 artikli 6 pealkirjaga „Juurdluse kord" lõige 6 sätestab, et „[l]iikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused osutavad [OLAF-i] töötajatele nende ülesannete täitmiseks vajalikku abi kooskõlas siseriiklike õigusnormidega".

5 Määruse nr 1073/1999 artikli 9 pealkirjaga „Juurdluse aruanne ja juurdlusejärgsed meetmed" lõige 2 näeb ette:

„[...] Sel viisil koostatud aruandeid tunnustatakse riigi inspektorite koostatud haldusaruannetega samal viisil ja samadel tingimustel ning neid on lubatud kasutada tõenditena selle liikmesriigi haldus- ja kohtumenetluses, kus nende kasutamine on vajalik. [...]"

6 Määruse nr 1073/1999 artikli 10 pealkirjaga „[OLAF-i] edastatav teave" lõige 2 sätestab:

„[...] [OLAF-i] direktor [edastab] asjaomaste liikmesriikide õigusasutustele [OLAF-i] sisejuurdluse käigus saadud informatsiooni kriminaalmenetlust nõuda võivate küsimuste kohta. [...]"

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

7 Hageja on ajakirjanik, kes töötab Saksa ajakirjas Stern.

8 Euroopa Ühenduste Komisjoni ametnik Van Buitenen teatas 31. augusti 2001. aasta memorandumiga (edaspidi „Van Buiteneni memorandum") mitmetes komisjoni teenistustes toimunud võimalikest eeskirjade eiramise juhtudest. Üks koopia sellest dokumendist jõudis OLAF-isse 5. septembril 2001.

9 OLAF-i direktor tegi 23. oktoobril 2001 kohtunike, õigusabi ja järelkontrolli osakonnale ülesandeks hinnata Van Buiteneni memorandumis esitatud väiteid ning anda nendest lähtudes soovitusi.

10 31. jaanuaril 2002 valmis kohtunike, õigusabi ja järelkontrolli osakonna konfidentsiaalne asutusesisene teade, mis sisaldas kahtteist ettepanekut ja soovitust, sh juurdluse algatamine mõningate memorandumis nimetatud väidete osas. Selle dokumendi põhjal koostas osakond lühikokkuvõtte, kuupäevaga 14. veebruar 2002, mis oli samuti konfidentsiaalne.

11 Hageja avaldas Sternis kaks artiklit, vastavalt 28. veebruaril ja 7. märtsil 2002, milles puudutas Euroopa institutsioonides toiminud rikkumisjuhtumeid. Need artiklid põhinesid Van Buiteneni memorandumil ja OLAF-i 31. jaanuari 2002. aasta teatel.

12 Kuna OLAF-il oli tekkinud kahtlus, et 31. jaanuari ja 14. veebruari 2002. aasta konfidentsiaalsed teated on ebaseaduslikult avalikuks tulnud, algatas ta 12. märtsil 2002 sisejuurdluse, et selgitada välja, kes Euroopa ühenduste ametnikest või teenistujatest olid selle taga.

13 22. märtsil 2002 saatis OLAF-i toimingute, strateegia ja infoosakonna juhataja OLAF-i direktorile teate, milles andis teada, et usaldusväärse allika andmetel oli hageja maksnud ühele OLAF-i teenistujale 8 000 eurot, eesmärgiga saada mitmeid Van Buiteneni asjaga seotud dokumente. Samal päeval teatas OLAF-i pressiesindaja OLAF-i direktorile, et ta oli kohtunud komisjoni eelarve- ja pettustevastase võitluse valdkonna pressiesindaja G-ga ning too oli talle öelnud, et üks Sterni ajakirjanik oli teda teavitanud, et hageja oli dokumentide saamiseks andnud ühele OLAF-i töötajale altkäemaksu.

14 OLAF avaldas 27. märtsil 2002 pressiteate pealkirjaga „Konfidentsiaalse teabe leket puudutav sisejuurdlus", mis oli sõnastatud järgmiselt:

„[...] OLAF-i koostatud aruandes sisalduva konfidentsiaalse teabe ilmse lekkimise tagajärjel on [amet] kooskõlas määruse nr 1073/1999 artikli 5 lõikega 1 otsustanud algatada sisejuurdluse. OLAF-i käsutuses oleva teabe kohaselt on üks ajakirjanik omandanud terve rea nn Van Buiteneni asjaga seotud dokumente. Pole välistatud, et

nende dokumentide saamise eesmärgil anti mõnele OLAF-i (või mõne muu asutuse) töötajale altkäemaksu [...]

[OLAF] järgib alati kõige kõrgemaid eetilisi standardeid. Juurdlusi viiakse läbi sõltumatult. Sellegipoolest tuleb toonitada, et aktiivne korruptsioon või ametnikule maksmine konfidentsiaalse teabe saamise eesmärgil on Belgias ebaseaduslik. Lisaks on OLAF- poolt juurdluse käigus saadud teave kaitstud Belgia õigusnormidega selles valdkonnas. Kui sisejuurdluse tulemusena tuvastatakse õigusvastane tegevus, kavatseb [OLAF] võtta selle taga olnud isikud vastutusele nii kohaldatavate distsiplinaar- kui kriminaalõigusnormide alusel."

15 Stern avaldas vastuseks sellele 28. märtsil 2002 pressiteate, milles ta esiteks kinnitas Van Buiteneni memorandumi olemasolu ning teiseks rõhutas, et pole ühelegi Euroopa ühenduste ametnikule maksnud selleks, et saada asjaga seotud dokumente. Selles pressiteates oli ära toodud hageja nimi ja kontaktandmed. Samuti kirjutas Stern 3. aprillil 2002 OLAF-i järelevalvekomitee presidendile, vaidlustamaks OLAF-i väiteid.

16 Ajakiri European Voice märkis 4. aprillil 2002, et ühe OLAF-i pressiesindaja sõnade kohaselt on ametil *„prima facie* tõendeid" selle kohta, et „tegemist võis olla altkäemaksu andmisega" ning et selle küsimusega tegeldi tõsiselt.

17 OLAF-i järelevalvekomitee palus 9. ja 10. aprilli 2002. aasta koosolekul, et teda teavitataks põhjustest, mis annavad aluse uskuda asjaga seotud altkäemaksuandmist.

18 OLAF-i pressiesindaja saatis 11. aprillil 2002 ameti töötajatele e-kirja, mis sisaldas järgmist:

„[...] Hetkel on kindel ainult see, et OLAF-i konfidentsiaalne dokument on sattunud ajakirjandusse (mida ei oleks tohtinud juhtuda), [ning et] seoses OLAF-i ja komisjoniga [...] ringlevad „kuuldused", mille kohaselt nende dokumentide saamiseks „maksti" (isegi koos makstud summa äramärkimisega) [...]. Lubamatu on see, et [...] OLAF-i konfidentsiaalne teave võib sattuda ajakirjandusse ning et see teave on saadud avaliku teenistuja korrumpeerumise tõttu [ning et] kahtlused, „kuuldused" ja „oletused", mida [OLAF-iga] seoses viimastel nädalatel räägitakse, jääksid juurdlusorgani poolt kontrollimata [...]".

19 Hageja esitas 22. oktoobril 2002 Euroopa ombudsmanile kaebuse (1840/2002/GG) seonduvalt OLAF-i 27. märtsi 2002. aasta pressiteatega.

20 OLAF-i juurdlejad kuulasid G. ametlikult üle 9. detsembril 2002. G. märkis, et ühe tema endise Sterni kolleegi sõnade kohaselt, kelle nime ta keeldus avalikustamast, oli hageja saanud 8 000 Saksa marka või 8 000 eurot, et muretseda komisjoni või ehk OLAFi-it puudutavat teavet.

21 Ombudsman rõhutas 18. juunil 2003 hageja kaebust puudutava soovituse projektis, et kuna OLAF on väitnud, et tegemist on korruptsiooni alla kuuluva õigusrikkumisega, ilma et ta oleks seda tõendanud faktiliste asjaoludega, mis oleks ühtaegu piisavad ja avalikkuse poolt kontrollitavad, on OLAF toiminud ebaproportsionaalselt, mistõttu on tegemist haldusomavoliga. Ombudsman soovitas OLAF-il võtta tagasi avaldatud väited korruptsiooni kohta, kuna neist võidakse aru saada nii, et on mõeldud hagejat.

22 Pärast seda soovituse projekti avaldas OLAF 30. septembril 2003 pressiteate pealkirjaga „OLAF-i selgitus ilmselge infolekke kohta", mis kõlas järgmiselt:

„OLAF avaldas 27. märtsil 2002 pressiteate, milles anti teada, et määruse nr 1073/1999 kohaselt on algatatud sisejuurdlus, mis puudutab ühes [OLAF-i] dokumendis sisalduva konfidentsiaalse teabe ilmselget leket.

Teates märgiti, et [OLAF-i] käsutuses oleva teabe kohaselt oli üks ajakirjanik hankinud mitmeid nn Van Buiteneni asjaga seotud dokumente ning et pole välistatud, et nende dokumentide saamise eesmärgil anti mõnele OLAF-i (või mõne muu asutuse) töötajale altkäemaksu.

OLAF-i juurdlus selles küsimuses ei ole lõpetatud, kuid seniajani ei ole amet leidnud tõendeid, et selline altkäemaksuandmine aset leidis."

23 Hageja avaldas 12. novembril 2003 Sterni Interneti-lehel artikli, milles kritiseeris OLAF-i direktori tegevust.

24 Euroopa ombudsman kinnitas 20. novembri 2003. aasta lõplikus otsuses, mis puudutas kaebust 1840/2002/GG, et OLAF-i toiming kujutas endast haldusomavoli ning et ta leiab, et OLAF, kes oli nõustunud ombudsmani esialgse soovitusega, ei ole seda nõuetekohaselt rakendanud. Neil asjaoludel leiab ombudsman, et temapoolne kriitiline märkus on hagejale küllaldaseks hüvitiseks.

25 OLAF-i juurdlejad kuulasid G, kes oli komisjoni teenistusest lahkunud juulis 2003, uuesti üle 6. jaanuaril 2004. Esiteks kinnitas G esimesel istungil öeldut ning teiseks teatas ka selle inimese nime, kes talle teavet oli edastanud.

26 Direktor teatas OLAF-i järelvalvekomitee 20. ja 21. jaanuari 2004. aasta koosolekul komiteele „asjaga seotud arengutest", märkides, et sellega on mõeldud konfidentsiaalseid kontakte riigi õigusasutustega. Koosoleku protokolli kohaselt nõustusid komitee liikmed „kõnealuse asja iseärasusi arvestades saama teavet viivitusega [...], kuna OLAF on kohustatud kõnealusele asutusele õigel ajal piisava teabe esitama".

27 OLAF saatis 11. veebruaril 2004 Brüsseli (Belgia) ja Hamburgi (Saksamaa) õigusasutustele teavet, mis puudutas ametisaladuse rikkumise ja korruptsiooniga seotud kahtlusi, viidates määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõikele 2.

28 Belgia ja Saksamaa õigusasutused algatasid kumbki neile edastatud teabe alusel väidetava korruptsiooni osas uurimise, ning Belgia õigusasutused algatasid uurimise ka ametisaladuse rikkumise osas.

29 Belgia politsei korraldas 19. märtsil 2004 eeluurimiskohtuniku taotluse alusel hageja elu- ja töökohas läbiotsimise ning konfiskeeris või pitseeris nii tööalaseid dokumente kui isiklikke esemeid.

30 Hageja esitas selle konfiskeerimise peale kaebuse Belgia kohtule. Belgia kassatsioonikohus (Cour de cassation) jättis 1. detsembril 2004 menetluse tulemusena kaebuse selle põhiosas rahuldamata.

31 15. aprillil 2004 kirjutas hageja OLAF-i direktorile kirja, milles väljendas rahulolematust toimunud menetluse üle, ning palus võimalust juurdepääsuks teda puudutavale uurimistoimikule.

32 7. mail 2004 saadeti koopia Belgia õigusasutustele 11. veebruaril 2004 saadetud kirjast, kust oli konfidentsiaalne osa kustutatud, OLAF-i järelevalvekomitee presidendile. Ka hageja sai sama kuu lõpus sellest kirjast koopia.

33 Ombudsman saatis 12. mail 2005 Euroopa Parlamendile eriaruande, mis puudutas hageja esitatud kaebust 2485/2004/GG. Selle aruande kohaselt pidi OLAF tunnistama, et ta oli kaebust 1840/2002/GG puudutavas uurimismenetluses ombudsmanile saadetud memorandumites teinud ebaõigeid ja ekslikke avaldusi. Ombudsman soovitas parlamendil võtta see soovitus vastu resolutsioonina.

Menetlus ja poolte nõuded

34 Hageja esitatud hagi saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 1. juunil 2004.

35 Esimese Astme Kohtu kantseleis 4. juunil 2004 registreeritud eraldiseisva aktiga esitas hageja ka taotluse, milles palus sisuliselt esiteks peatada seoses OLAF-i poolt 11. veebruaril 2004 Belgia ja Saksamaa õigusasutustele esitatud väidetava kaebusega võetavate meetmete täitmine, ning teiseks seda, et OLAF-ile pandaks kohustus hoiduda tema elu- ja töökohas 19. märtsil 2004 läbi viidud läbiotsimise tulemusena saadud ja Belgia õigusasutuste käsutusse läinud dokumentide hankimisest, läbi vaatamisest, uurimisest ja nendega seonduvast ülekuulamisest.

36 Rahvusvaheline Ajakirjanike Liit (International Federation of Journalists; edaspidi „IFJ") esitas Esimese Astme Kohtu kantsleisse 17. juuni 2004 avaldusega taotluse astuda menetlusse hageja nõuete toetuseks.

37 Esimese Astme Kohtu president jättis 15. oktoobri 2004. aasta määrusega kohtuasjas T-193/04 R: Tillack *vs.* komisjon (EKL 2004, lk II-3575) ajutiste meetmete kohaldamise taotluse rahuldamata ning jättis kohtukulude küsimuse edaspidiseks lahendamiseks.

38 Hageja esitas 24. detsembril 2004 Euroopa Kohtu kantseleisse esitatud avalduses eespool viidatud Tillack *vs.* komisjon asjas tehtud määruse peale apellatsioonkaebuse.

39 Esimese Astme Kohtu neljanda koja esimees andis 26. jaanuari 2005. aasta määrusega IFJ-le loa käesolevas asjas menetlusse astuda. Menetlusse astuja esitas omapoolsed seisukohad ning pooled esitasid selle kohta ettenähtud tähtaegade jooksul omapoolsed märkused.

40 Euroopa Kohtu president jättis 19. aprilli 2005. aasta määrusega kohtuasjas C-521/04 P(R): Tillack *vs.* komijson (EKL 2005, lk I-3103) käesolevas asjas esitatud apellatsioonkaebuse kiirmenetluses läbi vaatamata ning mõistis vastavad kulud välja hagejalt.

41 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (neljas koda) avada suulise menetluse.

42 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu suulistele küsimustele kuulati ära 11. mai 2006. aasta kohtuistungil.

43 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada OLAF-i otsus esitada Saksamaa ja Belgia ametiasutustele „kaebus", mis esitati 11. veebruaril 2004;

— kohustada komisjoni maksma Esimese Astme Kohtu poolt määratud summas hüvitist, millele on juurde arvestatud Esimese Astme Kohtu poolt kinnitatud määras intressid;

— võtta kõik muud kohtumõistmiseks vajalikud meetmed;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

44 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta tühistamishagi ning kahju hüvitamise hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— teise võimalusena jätta kõnealused hagid põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

45 IFJ palub Esimese Astme Kohtul tühistada OLAF-i 11. veebruari 2004. aasta otsuse „esitada kaebus" Saksamaa ja Belgia õigusasutustele.

Õiguslik käsitlus

Nende nõuete vastuvõetavus, millega palutakse tühistada akt, millega OLAF edastas teavet Saksamaa ja Belgia õigusasutustele

Poolte argumendid

46 Komisjon väidab, ilma formaalselt vastuvõetamatuse vastuväidet esitamata, et tühistamishagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, kuna tegemist pole vaidlustatava aktiga EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes.

47 Viidates Esimese Astme Kohtu 18. detsembri 2003. aasta määrusele kohtuasjas T-215/02: Gómes-Reino *vs.* komisjon (EKL FP, lk I-A-345 ja II-1685, punktid 50 ja 51), väidab komisjon, et akt, millega OLAF Belgia ja Saksamaa õigusasutustele määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõikes 2 sätestatud kohustusele tuginedes teavet edastas, kujutab endast ettevalmistavat akti, mis iseenesest hageja õiguslikku

olukorda ei muuda. Õigupoolest saavad üksnes riigi õigusasutused siseriikliku õiguse alusel otsustada, mida neile saadetud teabega ette võtta, ning kas algatada kohtulik uurimine või mitte, määrata uurimistoimingud ja algatada kriminaalmenetlus. Edasi on siseriiklik kohus pädev otsustama, kas mõista asjassepuutuv isik süüdi või mitte.

48 Komisjon märgib ka seda, et Esimese Astme Kohus on 15. jaanuari 2003. aasta otsuses liidetud kohtuasjades T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 ja T-272/01: Philip Morris International jt *vs.* komisjon (EKL 2003, lk II-1) asunud seisukohale, et komisjoni otsus esitada Ameerika Ühendriikide kohtusse tsiviilhagi ei saa olla EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes tühistamise esemeks, kuna selline hagi iseenesest ei muutnud kostja õiguslikku olukorda. Komisjon väidab, et käesolevas asjas tuleb *a fortiori* sellist kohtupraktikat järgida, kuna OLAF ei ole ei kaebust ega hagi esitanud, vaid lihtsalt edastanud faktilist teavet, mille alusel pädevad ametiasutused võivad algatada või jätta algatamata menetluse, milles ei OLAF ega komisjon põhimõtteliselt pooleks ei ole.

49 Pealegi ei ole EÜ artiklis 10 ette nähtud koostöökohustus ei riigi õigusasutuste ega hageja jaoks õiguslikult siduv. Määruse nr 1073/1999 artikli 6 lõiget 6 ei kohaldata OLAF-ilt saadud teabe alusel algatatud kriminaalmenetluse käigus liikmesriigi õigusasutuste poolt vastu võetud aktidele. Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest (EÜT L 292, lk 2; ELT eriväljaanne 09/01, lk 303), ei puutu käesoleval juhul asjasse.

50 Pealegi oli hagejale tagatud tõhus kohtulik kaitse. Esiteks, kuna Belgia läbiotsimismäärus on ainus akt, mis mõjutab hageja sõnavabadust, peab hagejal olema võimalik selle peale kaevata Belgia kohtutesse. Teiseks, isegi juhul, kui OLAF-i edastatud teabe alusel on tehtud siseriiklik läbiotsimismäärus, on siseriiklike õiguskaitseva-

henditega tagatud ka kaebaja õiguste kaitse, seda isegi kui võidakse kasutada EÜ artiklit 234, kui kaebuse esitaja väidab siseriiklikus kohtus, et OLAF on juurdluse läbiviimisel rikkunud ühenduse õigust. Kolmandaks ei tähenda asjaolu, et määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõike 2 kohaselt toimuva teabe edastamise suhtes ei saa tühistamishagi esitada, veel seda, et lepinguvälise vastutuse hagi esitamine ühenduse kohtutesse oleks *a priori* välistatud.

51 Komisjon kinnitab, et EÜ artikli 230 alusel esitatud hagi vastuvõetavuse küsimuses kohaldatavate eeskirjade suhtes tehtavate eranditega rikutakse OLAF-i juurdluste tõhususe, konfidentsiaalsuse ja sõltumatuse põhimõtteid. Komisjon leiab, et isegi kui Belgia kohtud oleksid tunnistanud vastuvõetamatuks kõik OLAF-i poolsele menetlusnormide rikkumisele tuginevad väited, ei oleks käesolev hagi ikkagi vastuvõetav. Ka Euroopa Kohtu 30. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-167/02 P: Rothley jt *vs.* parlament (EKL 2004, lk I-3149) ei võimalda järeldada muud.

52 Hageja väidab, et tema poolt EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi on vastuvõetav.

53 Esmalt leiab ta, et OLAF-i „kaebus" tekitas õiguslikke tagajärgi, kuna riigi ametiasutused algatasid selle alusel juurdluse. Õigupoolest panevad EÜ artikkel 10 ja määruse nr 1073/1999 artikli 6 lõige 6 liikmesriikidele kohustuse OLAF-iga koostööd teha.

54 Lisaks ei ole hageja huvid küllaldaselt kaitstud, kui ta peaks OLAF-i „kaebuse" vaidlustamiseks eelnevalt ära ootama Belgia ametiasutuste lõpliku otsuse. Kui

ajakirjanikud ja nende teabeallikad tajuksid ohtu, et OLAF-i poolt esitatud „kaebused" võivad viia kriminaalmenetluse algatamiseni, hirmutaks see neid ühenduse institutsioone puudutavat teavet avalikustamast. Vaidlustatud meetme tühistamine aitaks ühtlasi taastada hageja mainet, mis on OLAF-i korduvate ekslike väidete tõttu tõsiselt kannatada saanud.

55 Hageja on seisukohal, et „kaebuse" vaidlustamine kujutab endast ainsat tõhusat viisi keelata Belgia ametiasutuste poolt läbiotsimisel kogutud teabe ebaseaduslik kasutamine, mis võib ühtlasi aidata teha kindlaks hageja allikad. OLAF võib osaleda tsiviilõigusliku poolena Belgia kriminaalmenetluses ning järelikult taotleda juurdepääsu läbiotsimisel äravõetud dokumentidele. Pealegi võivad ka „kaebuse" tühistamisel olla õiguslikud tagajärjed, eelkõige võib see mõjutada komisjoni hiljem sellist praktikat vältima.

56 Eespool viidatud Gómes-Reino *vs.* komisjon kohtuasjas tehtud määruse osas väidab hageja, et selle aluseks olnud asjaolud erinesid vägagi käesoleva juhtumi asjaoludest.

57 Pealegi annavad nii määrus nr 1073/1999 kui määrus nr 2185/96 eriõigusi OLAF-ile, kes teeb riikide uurimisorganitega tihedat koostööd.

58 Hageja leiab, et komisjoni kinnitus, mille kohaselt OLAF ei ole Saksamaa ja Belgia õigusasutustelt kunagi erimeetmete võtmist taotlenud, ei vasta tõele. Esmalt nõudis OLAF Belgia ametiasutustele saadetud „kaebuses" kiiret tegutsemist, kuna hageja pidi väidetavalt peagi kolima Washingtoni (Ameerika Ühendriigid). Lisaks võtsid OLAF-i juurdlejad uurimismeetmete kooskõlastamiseks liikmesriigi ametnikega ühendust juba 13. ja 16. jaanuaril 2004. Lisaks taotles OLAF riigi ametiasutustelt

hageja elu- ja töökohas läbiotsimise korraldamist, et saada tõendusmaterjali sisejuurdluse jaoks, mida kinnitab OLAF-i järelevalvekomitee presidendi avaldus House of Lords Select Committee on the European Union-is (Lordide koja Euroopa Liidu erikomisjon Ühendkuningriigis) 19. mail 2004. Seega ei tegutsenud uurimise eest vastutav kohtunik mitte täiesti sõltumatult, vaid OLAF-i taotluste alusel.

59 Hageja väidab ka seda, et riigi ametiasutused reeglina usaldavad OLAF-i juurdlusaruandeid, mida võib määruse nr 1073/1999 artikli 9 lõike 2 kohaselt kasutada tõenditena liikmesriigi kohtutes. Sellega seoses väidab hageja, et Belgia õiguse kohaselt ei ole Euroopa Ühenduste ametniku poolt toime pandud ametisaladuse rikkumine kuritegu. Seega saab OLAF tsiviilõigusliku poolena menetluses osaleda vaid seetõttu, et tal on head suhted Belgia ametiasutustega, kes olid valmis „kaebuse" alusel tegutsema.

60 Eeltoodust tuleneb, et OLAF-i „kaebust" ei saa võrrelda komisjoni otsusega algatada tsiviilmenetlus eespool viidatud kohtuotsuse Philip Morris International jt *vs.* komisjon aluseks olnud asjas, kus komisjon oli tavakodaniku olukorraga võrreldavas olukorras. Teisest küljest oli Esimese Astme Kohtu 13. juuli 2004. aasta määrus kohtuasjas T-29/03: Autónoma de Andalusía Comunidad *vs.* komisjon (EKL 2004, lk II–2923) aluseks käesoleva asja olukorrast erinev olukord, kuna see puudutas välisjuurdluse lõpparuannet. Pealegi võttis Esimese Astme Kohus arvesse asjaolu, et prokurör oli vahepeal menetluse peatanud, nii et aruanne ei saanud enam menetlusele õiguslikult ebasoodsat mõju avaldada.

61 Viimase asjaoluna leiab hageja eespool viidatud kohtuotsusele Rothley jt *vs.* parlament viidates, et EÜ artikli 230 kohaldamisel tuleb arvestada õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Käesolevas asjas ei ole tal OLAF-i käitumise vaidlustamiseks muid võimalusi, mida kasutada. Hageja kinnitab, et tal ei ole võimalik taotleda siseriiklikult kohtult, et see paluks Euroopa Kohtult eelotsust, kuna OLAF-i

toimingute ebaseaduslikkus ei mõjuta riigi kohtuorganite võetud meetmeid. OLAF-i kohta saavad hinnangu anda vaid ühenduse kohtud, mitte aga siseriiklikud kohtud, või viimase võimalusena Euroopa Inimõiguste Kohus. Seega ei taga siseriiklik menetlus tõhusat kohtlikku kontrolli. Hageja arvates on vastuvõetamatu, et asjas, kus seatakse kahtluse alla ajakirjandusvabadus, saab ta esitada vaid kahju hüvitamise hagi Esimese Astme Kohtusse.

62 IFJ kinnitab, et hagi on vastuvõetav, kuna Saksamaa ja Belgia õigusasutustele esitatud „kaebused" kujutavad endast otsuseid EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes. Tühistamishagi ei ole esitatud mitte Belgia ametiasutuste poolt läbi viidud läbiotsimise vastu, vaid OLAF-i otsuse vastu, mille tegemisel olid hageja isikule õiguslikud tagajärjed.

63 Vastupidiselt eespool viidatud määrusele kohtuasjas Gómes-Reino *vs.* komisjon on käesolevas asjas tegemist „kaebusega", millel on hageja jaoks otsesed õiguslikud tagajärjed, mitte lihtsate ettevalmistavate meetmetega.

64 IFJ rõhutab, viidates Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1988. aasta otsusele kohtuasjas 180/87: Hamill *vs.* komisjon (EKL 1988, lk 6141), et ühenduse kohtud võivad kontrollida isegi riigi kohtutele edastatud teavet.

65 Lõpetuseks väidab IFJ, et tühistamishagi on vastuvõetav, pidades silmas õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. EÜ artikli 230 tõlgendamisel tuleb arvestada õigusriigi põhimõttel rajanevat ühenduse vaimu, nii et hagejale oleks tagatud kohtulik kaitse OLAF-i toimingute vastu. Selles osas ei saa Belgia kohtud igal üksikjuhul eraldi ammendavalt ja täielikult kontrollida, kas ühenduse asutuste võetud aktid on ühenduse õigusega kooskõlas.

Esimese Astme Kohtu hinnang

66 Käesolevas asjas on tühistamishagi esitatud akti peale, millega OLAF edastas vastavalt määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõikele 2 Saksamaa ja Belgia õigusasutustele teavet ametisaladuse rikkumise ja korruptsiooniga seonduvate kahtluste osas, mis puudutasid hagejat.

67 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab EÜ artikli 230 tähenduses esitada tühistamishagi selliste aktide ja otsuste peale, mis tekitavad hagejale siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis puudutavad hageja huve, tuues kaasa selge muudatuse tema õiguslikus seisundis (Euroopa Kohtu 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM *vs.* komisjon, EKL 1981, lk 2639, punkt 9, ja Esimese Astme Kohtu 6. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-309/03: Camós Grau *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-1173, punkt 47).

68 Tuleb nentida, et käesoleval juhul vaidlustatud akt hageja õigusliku seisundi osas selget muudatust kaasa ei too.

69 Määrusest nr 1073/1999, eelkõige selle põhjendusest 13 ja artiklist 9 tuleneb, et OLAF-i lõpparuandes sisalduvad järeldused ei too automaatselt kaasa kohtu- või distsiplinaarmenetluse algatamist, kuna pädevatel ametiasutustel on vabadus otsustada, milliseid meetmeid lõpparuande alusel võtta, ning seega võivad vaid nende poolt tehtud otsused mõjutada nende isikute õiguslikku seisundit, kelle suhtes oli aruandes sellise menetluse algatamise ettepanek tehtud (eespool viidatud määrus Comunidad Autónoma de Andalusía *vs.* komisjon, punkt 37, ja eespool viidatud kohtuotsus Camós Grau *vs.* komisjon, punkt 51).

70 Samuti näeb määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõige 2 ette üksnes teabe edastamise riigi õigusasutustele, kel on vastavalt oma pädevusele vabadus hinnata selle teabe sisu ja tähtsust ning vajadusel ka seda, milliseid meetmeid võtta. Järelikult on OLAF-i poolt saadetud teabe alusel kohtumenetluse algatamine ning edasiste meetmete võtmine täielikult riigi ametiasutuste ainupädevuses.

71 Ükski hageja ja menetlusse astuja esitatud argumentidest seda järeldust kahtluse alla ei sea.

72 Esiteks paneb lojaalse koostöö põhimõte liikmesriikidele kohustuse võtta kõik meetmed, mis on vajalikud ühenduse õiguse kohaldamise ja toimimise tagamiseks, ning paneb ühenduse institutsioonidele ja liikmesriikidele kohustuse teha vastastikku koostööd (Euroopa Kohtu 26. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-275/00: First ja Franex, EKL 2002, lk I–10943, punkt 49, ja 4. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-344/01: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I–2081, punkt 79). See põhimõte tähendab, et riigi õigusasutused peavad juhul, kui OLAF on neile määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõike 2 kohaselt teavet saatnud, seda hoolikalt uurima ning tegema sellest vajalikud järeldused, et tagada ühenduse õiguse järgimine, ning algatama kohtumenetluse juhul, kui nad leiavad, et see on põhjendatud. Selline hoolika uurimise kohustus ei tähenda siiski seda, et viidatud sätet tuleks tõlgendada nii, et edastatud teave oleks siduv selles mõttes, et riigi ametiasutused on konkreetsete meetmete võtmiseks kohustatud, kuna selline tõlgendus muudaks jaoks ülesannete ja vastutuse jaotust määruse nr 1073/1999 kohaldamisel (eespool viidatud 19. aprilli 2005. aasta määrus Tillack *vs.* komisjon, punkt 33).

73 Pealegi käsitlevad määruse nr 1073/1999 artikli 6 lõige 6, mis reguleerib OLAF-i läbiviidud juurdlusi, ja määrus nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve

pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest, OLAF-i ja komisjoni pädevust juurdluse läbiviimisel. Kuigi liikmesriikide eeldatav lojaalne koostöö juurdluse läbiviimisel tähendab, et riigi pädevad ametiasutused osutavad abi ühenduse nimel võetavatele meetmetele, ei mõjuta see muid neile asutustele kuuluvaid õigusi, eelkõige kohtulikke, ning ei too kaasa nende pädevuste segunemist.

74 Teiseks, mis puudutab hageja väidet, mille kohaselt võib OLAF osaleda Belgia kriminaalmenetluses tsiviilõigusliku poolena, et pääseda juurde hageja elu- ja töökohas läbiotsimisel ära võetud dokumentidele, siis tuleb märkida, et isegi kui seda võimalust kasutataks, ei mõjuta see kuidagi seda, kas akt, millega OLAF edastas riigi õigusasutustele teavet, on vaidlustatav või mitte.

75 Kolmandaks, eespool viidatud kohtuotsuses Hamill *vs.* komisjon, mis on tehtud seoses kahju hüvitamise hagiga, mitte seoses tühistamishagiga, ei ole mitte mingil moel öeldud, et teabe edastamisel OLAF-i poolt määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõike 2 kohaselt oleksid sellised siduvad õiguslikud tagajärjed, mis mõjutaksid hageja huve.

76 Neljandaks, vastuvõetavaks ei saa pidada hageja esitatud faktilisi asjaolusid, mille puhul hageja ise leiab, et nendega on tõendatud, et Belgia õigusasutused ei toiminud sõltumatult, vaid järgisid OLAF-i ettekirjutusi.

77 Mis puudutab, esiteks, OLAF-i järelevalvekomitee esimehe avaldust House of Lords Select Committee on the European Union-is 19. mail 2004, siis hageja ei ole esitanud materjali, mis võimaldaks Esimese Astme Kohtul selle avalduse sisu kontrollida, ning seega ei saa seda arvesse võtta.

78 Mis puudutab, teiseks, Belgia õigusasutustele saadetud kirjale lisatud vahearuannet, siis selle punktides 2.2 ja 2.3 on öeldud järgmist:

„Nagu Hamburgi prokuratuuriga 13. jaanuaril 2004 ja Brüsseli prokuratuuriga 16. jaanuaril 2004 arutati, oli teabe edastamine kahele õigusasutusele vajalik selleks, et algatada menetlused, mis on sõltumatud, kuid kooskõlastatud;

[...]

Kiire tegutsemine on vajalik, kuna H.-M. Tillack lahkub meie andmetel selle aasta märtsis Brüsselist ning asub tööle Sterni korrespondendina Washingtonis [...] Tema lahkumisega Brüsselist võib olulise tähtsusega tõendusmaterjal lõplikult kaduda".

79 Seevastu vahearuande punktiga 2.2 seonduvalt — hageja ei vaidlusta komisjoni väidet, mille kohaselt OLAF-i kontaktid riigi prokuratuuridega puudutasid puhtalt ametlikke küsimusi, st see, kellele täpselt teave saata tuleb. Mis puudutab punkti 2.3, siis kuigi on selge, et OLAF väljendas soovi kõnealust asja kiiresti menetleda, ei ole see soov Belgia õigusasutustele siduv. Seda ei saa samastada Belgia õigusasutustele esitatud taotlusega kohtumenetluse algatamiseks või mõne muu meetme võtmiseks. Veelgi enam, määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõige 2, mis käsitleb juurdluse käigus saadud teabe edastamist liikmesriikide pädevatele ametiasutustele, näeb ette üksnes teabe saatmise neile riigi ametiasutustele, kelle pädevusse kuulub selle teabe alusel edasiste meetmete võtmise otsustamine.

80 Argument, mis tugineb tõhusa kohtuliku kaitse puudumisele, on vastuvõetamatu. Selline argument pole iseenesest piisav, et põhjendada hagi vastvõetavust (Esimese Astme Kohtu 19. septembri 2005. aasta määrus kohtuasjas T-247/04: Aseprofar ja Edifa *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-3449, punkt 59, ja 28. novembri 2005. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-236/04 ja T-241/04: EEB ja Stichting Natuur en Milieu *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-4945, punkt 68). Pealegi nähtub toimikust ja kohtuistungil toimunud vaidlustest, et hageja esitas Belgia õigusasutuste poolt OLAF-i 11. veebruaril 2004 edastatud teabe alusel võetud meetmete peale hagi Belgia kohtusse, seejärel Euroopa Inimõiguste Kohtusse. Lisaks oli hagejal võimalus taotleda siseriiklikelt kohtutelt, kel endil puudub pädevus tuvastada kehtetust sellise akti puhul, millega OLAF Belgia õigusasutustele teavet esitas (vt selle kohta Euroopa Kohtu 22. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 314/85: Foto-Frost, EKL 1987, lk 4199, punkt 20), et need pöörduksid eelotsusetaotlusega Euroopa Kohtusse.

81 Eeltoodust tuleneb, et kuna teabe edastamisel kooskõlas määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõikega 2 ei ole käesoleval juhul siduvaid õiguslikke tagajärg, siis ei saa seda käsitleda aktina, mis võib mõjutada hageja õiguslikku olukorda.

82 Järelikult on nõudeid, milles palutakse tühistada akt, millega OLAF edastas 11. veebruaril 2004 Saksamaa ja belgia õigusasutustele teavet, vastuvõetamatud.

Nõuded, milles taotletakse väidetava kahju hüvitamist

Vastuvõetavus

— Poolte argumendid

83 Komisjon väidab, et kahju hüvitamise hagi hõlmab kahte erinevat nõuet. Need puudutavad esiteks OLAF-i „kaebusega" ning teiseks OLAF-i 2002. aasta märtsi ja

2003. aasta septembri pressiteadete ja muude OLAF-i avaldustega väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist.

84 Hagi on tervikuna vastuvõetamatu, kuna ei vasta Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c ettenähtud tingimustele.

85 Lisaks on OLAF-i „kaebusega" seonduv kahju hüvitamise nõue vastuvõetamatu seetõttu, et kahju hüvitamise hagi on tihedalt seotud tühistamishagiga, mis on tunnistatud vastuvõetamatuks.

86 Hageja leiab esmalt, et OLAF-i „kaebusega" seonduv kahju hüvitamise nõue on vastuvõetav. Ta rõhutab, et nõutele mittevastav OLAF-i käitumine ei saa olla kohtuliku kontrolli alt välistatud.

87 Seejärel vaidleb hageja vastu argumendile, mille kohaselt on kahju hüvitamise hagi vastuvõetamatu juhul, kui sellise käitumise suhtes, millega kahju tekitati, on esitatud tühistamishagi, mis on ise tunnistatud vastuvõetamatuks.

88 Lõpetuseks leiab hageja, et hagi puhul on kodukorras sätestatud vastuvõetavaks tunnistamise tingimused täidetud ning see on piisavalt selge, et võimaldada kostjal kaitse ette valmistada. Hagis on kirjeldatud OLAF-i õigusvastast käitumist, tekkinud kahju ning ära toodud põhjendused õigusvastase käitumise ja viidatud kahju vahelise põhjusliku seose olemasolu kohta.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

89 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ning vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mida kohaldatakse põhikirja artikli 53 esimese lõigu kohaselt menetlusele Esimese Astme Kohtus, ja kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c peab hageja määratlema hagi eseme ning esitama ülevaate fakti- ja õigusväidetest. Ülevaade peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks valmistuda enda kaitsmiseks ja Esimese Astme Kohus saaks vajaduse korral teha asjas otsuse ilma täiendavate andmeteta. Õiguskindluse ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks peavad selleks, et hagi oleks vastuvõetav, selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud kasvõi kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist (Esimese Astme Kohtu 10. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-38/96: Guérin automobiles *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-1223, punkt 41, ja 16. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas T-157/01: Danske Busvognmænd *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-917, punkt 45).

90 Nende nõuete täitmiseks peab ühenduse institutsiooni poolt väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist taotlev hagiavaldus sisaldama andmeid, mis võimaldaksid määratleda hageja poolt institutsioonile etteheidetavat käitumist, põhjuseid, miks hageja leiab, et selle käitumise ja väidetavalt tekkinud kahju vahel on põhjuslik seos, ning kahju iseloom ja ulatus (Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-387/94: Asia Motor France jt *vs.* komisjon, EKL 1996, lk II-961, punkt 107; 10. veebruari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-215/01, T-220/01 ja T-221/01: Calberson GE *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II–587, punkt 176).

91 Käesoleval juhul tuleb esmalt märkida, et hageja poolt väidetava kahju hüvitamiseks esitatud nõuded on väga lühidad. Siiski võimaldavad need määratleda kaks OLAF-i toime pandud väidetavat eksimust, millega hageja väidete kohaselt tekitati talle kahju. Esimene puudutab OLAF-i „kaebust" Belgia õigusasutustele. Teine — OLAF-i 27. märtsi 2002. aasta ja 30. septembri 2003. aasta pressiteated ning 4. aprilli

2002. aasta Europen Voice's avaldatud OLAF-i pressiesindaja väited ning OLAF-i peadirektori avaldused Stern TV-s 24. märtsil 2004.

92 Edasi nähtub hagiavaldusest see, et kahju, mida hageja väidab endal olevat tekkinud OLAF-i väidetavate eksimuste tagajärjel, kujutab endast maine ja kutsealase positsiooni kahjustamist. Hagiavalduse alusel on võimalik kindlaks teha ka OLAF-i poolt väidetavalt tekitatud kahju ulatus.

93 Lõpetuseks mainib hageja põhjuslikku seost väidetava kahju ja OLAF-ile etteheidetavate erinevate eksimuste vahel.

94 Pealegi nähtub komisjoni poolt hagi vastuvõetavuse kohta esitatud põhjendustest, et tal oli võimalik valmistuda kaitseks ühenduse lepinguvälise vastutuse küsimuses.

95 Seega tuleb tagasi lükata komisjoni etteheide, mille kohaselt hagiavaldus ei vasta kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c sätestatule.

96 Komisjon väidab OLAF-i „kaebusega" seonduva kahju hüvitamise hagi osas, et see on vastuvõetamatu, kuna on tihedalt seotud tühistamishagiga, mis on vastuvõetamatu.

97 Selles suhtes tuleb meenutada, et vastutuse tuvastamise hagi on iseseisev hagi, millel on muude õiguskaitsevahendite hulgas konkreetne eesmärk ja mille kasutamine sõltub tema eripärast tulenevatest tingimustest. Kui tühistamishagi ja tegevusetushagi on mõeldud selleks, et sanktsioneerida õiguslikult siduva akti ebaseaduslikkust või seda, et akti pole vastu võetud, siis vastutuse tuvastamise hagi esemeks on nõue hüvitada kahju, mis tuleneb sellisest õigusvastasest meetmest või käitumisest, mida saab omistada ühenduse institutsioonile või organile (vt Euroopa Kohtu 23. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-234/02 P: Euroopa Ombudsman *vs.* Lamberts, EKL 2004, lk I-2803, punkt 59, ja viidatud kohtupraktika).

98 Seega on isikutel, kes ei saa EÜ artikli 230 neljandas lõigus sätestatud vastuvõetavust puudutavate tingimuste tõttu teatud ühenduse akte või meetmeid otse vaidlustada, seeläbi siiski võimalus vaidlustada käitumist, millel ei ole otsuse iseloomu ja mille peale ei saa seetõttu tühistamishagi esitada, esitades EÜ artikli 235 ja EÜ artikli 288 teise lõigu alusel lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagi osas, milles selline käitumine on loomult selline, et võib kaasa tuua ühenduse vastutuse (eespool viidatud kohtuotsus Philip Morris International jt *vs.* komisjon, punkt 123, ja kohtuotsus Camós Grau, punkt 78).

99 Seega tuleb hageja poolt esitatud kahju hüvitamise hagi, millega nõutakse talle OLAF-ile etteheidetava käitumisega tekitatud moraalse kahju hüvitamist, OLAF-i vastutuse küsimuses käsitleda selle vastuvõetavuse osas tühistamishagist eraldi.

100 Eeltoodust tuleneb, et hageja nõuded talle OLAF-i väidetavalt eksliku käitumisega tekitatud kahju hüvitamiseks on vastuvõetavad.

Põhiküsimus

— Poolte argumendid

101 Hageja leiab, et esmalt kujutas endast ebaseaduslikku haldusakti OLAF-i poolt Belgia õigusasutustele esitatud „kaebus". „Kaebus" oli õigusvastane seetõttu, et rikutud oli mitmeid menetlusnorme ning ajakirjandusvabadust kui põhiõigust. Samuti viitab hageja OLAF-i 2002. aasta märtsi ja 2003. aasta septembri pressiteadetele. Sellega seoses märkis ombudsman, et 2002. aasta märtsi pressiteade, mis tugines kuuldustele, kujutas endast ilmselget haldusomavoli ning rikkus proportsionaalsuse põhimõtet. Seega tuleb seda pressiteadet käsitleda ebaseadusliku haldusaktina. Ka 2003. aasta septembri pressiteate näol oli tegemist haldusomavoli juhtumiga ning sellega rikuti proportsionaalsuse põhimõtet, kuna selles korrati 2002. aasta märtsi pressiteates sisalduvaid väiteid. Viimase punktina viitab hageja ka OLAF-i pressiesindaja väidetele, mis avaldati 4. aprillil 2002 ajakirjas European Voice, ning OLAF-i direktori avaldustele Stern TV-s 24. märtsil 2004. Tegemist on väidetega, mis võivad hageja mainet kahjustada, ning kuna need tuginevad ainuüksi kuuldustele, on nendega rikutud ka hea halduse põhimõtet.

102 Hageja väidab samuti seda, et OLAF on ületanud talle kuuluva kaalutlusõiguse piire. Rikkumiste tõsidust arvestades tuleb OLAF-i käitumist pidada ühenduse õigusnormi piisavalt selgeks rikkumiseks.

103 Hageja väidab, et ta kannatas märkimisväärset moraalset kahju, mis seisnes maine ja kutsealase positsiooni kahjustamises. Esiteks on tal praktiliselt võimatu saada teavet allikatelt, keda ta oma töös kasutab. Teiseks on tal tundvalt raskem müüa oma artikleid ajakirjadele ja ajalehtedele. Seega on OLAF-i tegevus tõsiselt kahjustanud hageja karjäärivõimalusi. Lisaks on moraalse kahju tekkimine ilmselge, kuna

käesoleval juhul algatati valesüüdistuste alusel kriminaalmenetlus ning viidi läbi läbiotsimine ja võetus. Hageja palub Esimese Astme Kohtul määratleda rahalise hüvitise täpne summa, mis toimiks ühtaegu hüvitisena ning oleks komisjonile hoiatuseks. Algse variandina pakub ta selleks summaks 250 000 eurot.

104 Põhjusliku seose osas kinnitab hageja, et tema mainet kahjustasid OLAF-i pressiteated ning nendele järgnevad avaldused, mille kulminatsiooniks oli OLAF-i kaebus Belgia õigusasutustele, mis viis läbiotsimiseni tema elu- ja töökohas. OLAF-i juurdlejad andsid selles osas õigusasutustele soovitusi ning andsid neile kaebuses meetmete kiireloomulisuse ja vajalikkuse osas ebaõiget teavet. Hageja leiab, et Belgia ametiasutuste mõningane hooletus ei vähenda hagi põhjendatust.

105 OLAF-i pressiteadete ja muude avalike seisukohavõttude osas rõhutab hageja, et OLAF-i poolt juurdluse algatamise kohta teadete avaldamine on erandlik. Pealegi käsitlesid kõik asjast huvitatud isikud teda otsekohe ühenduse ametnikule altkäemaksu andnud ajakirjanikuna. Veelgi enam, käesoleval hetkel teada olevad asjaolud on veelgi tõsisemad Euroopa ombudsmani poolt 2003. aastal uuritutest. Nimelt andis OLAF ombudsmanile valeinfot, väites, et see pärineb usaldusväärsetest allikatest, sh Euroopa Parlamendi liikmetelt, kuigi tegelikult oli OLAF-i ainus allikas G.

106 Hageja rõhutab repliigis, et OLAF-i avalikud seisukohavõtud ei kujuta endast mitte üksnes haldusomavoli, vaid nendega on rikutud ka hea halduse põhimõtet, süütuse presumptsiooni ning õigust õiglasele kohtupidamisele. Pressiteadete avaldamisega

rikuti ühtlasi ka määruse nr 1073/1999 artiklit 8, kuna sisejuurdluse käigus edastatud ja saadud teabele laieneb ametisaladus.

107 Komisjon väidab, et kumbki kahju hüvitamise nõue ei ole põhjendatud.

108 Esiteks väidab ta seoses Belgia ja Saksamaa õigusasutustele teabe edastamist puudutava kahju hüvitamise nõudega, et OLAF ei rikkunud seejuures ühtegi õigusnormi. Pealegi ei ole hageja piisavalt selgelt tõendanud, et OLAF oleks oma kaalutlusõiguse piire rikkunud.

109 Mis puudutab küsimust, kas väidetav kahju tegelikult tekkis, siis hagiavaldus hageja kutsealase seisundi kohta konkreetseid andmeid ei sisalda. Hageja töötab ajakirjas Stern ning tema maine ei ole pärast Belgia ametiasutuste poolt läbi viidud läbiotsimise ja võetuse tulemusel kannatanud.

110 Eelkõige pole hageja tõendanud põhjuslikku seost OLAF-i teabeedastuse ning hagejal väidetavalt tekkinud kahju vahel. Õiguspoolest katkestavad põhjusliku seose kaks Belgia ametiasutuste sõltumatut ja kaalutlusõigusele tuginevat otsust: kriminaalmenetluse algatamine ning läbiotsimine ja võetus. Üksnes viimati nimetatud kujutavad endast väidetava kahju tekkimise otsest ja määravat põhjust. Komisjon leiab, et kui poleks toimunud läbiotsimist, mis viidi läbi riigi ametiasutuste otsuse alusel, ei saaks miski hageja allikate anonüümsust kahjustada. Kui hageja

leiab, et talle on läbiotsimisega kahju tekitatud, peab ta selle hüvitamist nõudma Belgia riigilt.

111 Teiseks leiab komisjon seoses pressiteateid ja muid avalikke seisukohavõtte puudutava kahju hüvitamise nõudega, et OLAF ei ole rikkunud ühtegi hagejat ja eelkõige tema mainet mõjutavat õigusnormi. 27. märtsi 2002. aasta pressiteates ei ole viidatud ühelegi konkreetsele ajakirjanikule ega ajakirjandusväljaandele. Alles Sterni 28. märtsi 2002. aasta teates kinnitati, et avalikuks tulnud dokumendid on eranditult ajakirja valduses, ning toodi ära ajakirjaniku nimi. Lisaks kirjeldati 27. märtsi 2002. aasta pressiteates algatatud sisejuurdluse peamist eset äärmiselt neutraalselt. See ei sisaldanud midagi tõele mittevastavat ega ebaproportsionaalset. Väide, mille kohaselt OLAF-i pressiesindaja on avaldanud lubamatult paljut, võtaks OLAF-ilt igasuguse õiguse avaldada pressiteateid juurdluse algatamise ja juurdluse eseme kohta. Teise võimalusena märgib komisjon, et OLAF ei ole suhetes meediaga talle kuuluva kaalutlusõiguse piire tõsiselt ja ilmselgelt ületanud.

112 Lisaks kinnitab komisjon, et igal juhul puudub põhjuslik seos 27. märtsi 2002. aasta pressiteate ja hageja maine võimaliku kahjustamise vahel. Kostja leiab, et isegi kui üldsus võis OLAF-i pressiteadet tõlgendada nii, et sellega on mõeldud hagejat, muutis Sterni poolt järgmisel päeval avaldatud teade igasuguse põhjusliku seose olematuks.

113 Mis puudutab ombudsmani ettepanekut, siis komisjon väidab, et asjaolud, mille põhjal ta 2003. aastal soovituse andis, erinevad neist, millele komisjon Esimese Astme Kohtus käesolevas menetluses toetub. Pealegi ei võrdu Euroopa ombudsmani hinnang haldusomavolile sellega, kui kohus annab hinnangu, et komisjon on

rikkunud hageja õigusi. Ombudsman ei ole uurinud seda, kas OLAF pani toime õigusnormi piisavalt selge rikkumise. Lisaks kohaldas ombudsman tõendamiskoormust puudutavaid eeskirju, mis erinevad EÜ artikli 235 ja EÜ artikli 288 teises lõikes ette nähtud lepinguvälise vastutuse hagi suhtes kohaldatavatest eeskirjadest. Ombudsman ja ühenduste kohus kohaldavad erinevaid hindamiskriteeriume ja -meetodeid, mis peegeldavad nende erinevat laadi ja rolli.

114 IFJ leiab, et kuna OLAF edastas Saksamaa ja Belgia õigusasutustele teavet pelgalt kuulduste ja oletuste põhjal, on ta talle kuuluva kaalutlusõiguse piire ilmselgelt ületanud. Sellist kaalutlusõigust oleks pidanud teostama vaid kooskõlas määruse nr 1073/1999 sätetega ning arvestades asjassepuutuvate isikute õigusi ja vabadusi.

115 Menetlusse astuja leiab, et OLAF on rikkunud ajakirjandusvabadust, õigust eraelu ja elukoha kaitsele, EÜ asutamislepingut, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, määrust nr 1073/1999 ning teatud menetlusnorme.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

116 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühenduse lepinguväline vastutus tema organite õigusvastaste toimingute korral EÜ artikli 288 teise lõigu mõttes sõltub teatud tingimuste kogumist, nimelt: institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tekkimine ning käitumise ja kahju vahelise põhjusliku seose olemasolu (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *vs.* EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16; Esimese Astme Kohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas T-175/94: International Procurement Services *vs.* komisjon, EKL 1996, lk II-729, punkt 44; 16. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas

T-336/94: Efisol *vs.* komisjon, EKL 1996, lk II-1343, punkt 30, ja 11. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-267/94: Oleifici Italiani *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-1239, punkt 20).

117 Esimese tingimuse osas on kohtupraktika kohaselt nõutav, et tõendatud oleks üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I–5291, punkt 42). Mis puudutab nõuet, mille kohaselt rikkumine peab olema piisavalt selge, siis selle tingimuse täidetust võimaldab järeldada asjaolu, et kõnealune ühenduse institutsioon peab olema ilmselgelt ja tõsiselt talle kuuluva kaalutlusõiguse piire rikkunud. Kui institutsiooni kaalutlusõiguse määr on vähene või peaaegu puudub, võib väikseimgi ühenduse õiguse rikkumine olla piisav, et rikkumine oleks piisavalt selge (Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C–312/00: komisjon *vs.* Camar ja Tico, EKL 2002, lk I-11355, punkt 54, ja Esimese Astme Kohtu 12. juuli 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-198/95, T-171/96, T-239/97, T-174/98 ja T-225/99: Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-1975, punkt 134).

118 Mis puudutab põhjuslikku seost käsitlevat tingimust, siis ühendust saab vastutavaks pidada üksnes sellise kahju eest, mis tuleneb kõnealuse institutsiooni õigusvastasest käitumisest piisavalt otseselt (Euroopa Kohtu 4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier Frères jt *vs.* nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21, ja Esimese Astme Kohtu 13. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas T-333/01: Meyer *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-117, punkt 32). Ühendus ei ole kohustatud hüvitama oma organite käitumise kõiki kahjulikke tagajärgi, isegi mitte kaudseid (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Dumortier Frères jt, punkt 21).

119 Kui üks neist tingimustest pole täidetud, tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida muid tingimusi (Euroopa Kohtu 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: KYDEP *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1994, lk I-4199, punktid 19 ja 81, ja Esimese Astme Kohtu 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: Förde-Reederei *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-515, punkt 37).

120 Hageja poolt esitatud erinevate argumentide põhjendatust tuleb uurida seda kohtupraktikat arvestades.

121 Esmalt tuleb märkida, et eraelu ja elukoha kaitse, ajakirjandusvabadus, süütuse presumptsiooni põhimõte ja õigus õiglasele kohtupidamisele, mis kujutavad endast põhiõigusi, annavad üksikisikutele õigusi, mille tagamine on ühenduse kohtute ülesanne. Sellega seoses viitab hageja kahele OLAF-i väidetavalt ebaõigele toimingule, mida tuleb nende erineva iseloomu tõttu vaadelda eraldi.

122 Esiteks, mis puudutab nõuet hüvitada kahju, mis tulenes väidetavalt OLAF-i „kaebusest", siis on asutud seisukohale, et õigusasutused hindavad, millised meetmed tuleb võtta OLAF-i poolt määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõike 2 kohaselt edastatud teabe põhjal, ilma et teabe edastamisel endal neile mingit siduvat mõju oleks (vt eespool punkt 70). Järelikult on hagejale väidetavalt tekitatud kahju põhjuseks riigi õigusasutuste käitumine, kes otsustasid neile kuuluvatest õigustest lähtudes algatada kohtuliku menetluse ning viia läbi uurimise.

123 Pealegi ei ole hageja selgitanud, kuidas saab tema mainet ja kutsealast positsiooni kahjustada see, kui riigi õigusasutustele edastatakse konfidentsiaalset teavet, mille konfidentsiaalsuse rikkumist pole väidetud.

124 Järelikult ei ole hageja tõendanud, et OLAF-i poolt määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõike 2 kohaselt Belgia õigusasutustele edastatud teabe ja väidetava kahju vahel oleks piisavalt otsene põhjuslik seos.

125 Kuna käesoleval juhul pole täidetud ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimus, mis eeldab väidetava kahju ja OLAF-i käitumise vahelist põhjuslikku seost, siis tuleb OLAF-i „kaebusega" seonduv kahju hüvitamise hagi jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida sellise vastutuse tekkimise muid tingimusi.

126 Teiseks, mis puudutab nõuet hüvitada kahju, mis tulenes väidetavalt OLAF-i pressiteadetest, siis tuleb märkida, et hageja viitab ombudsmani esialgsele soovitusele 10. juunist 2003 ning soovitusele 20. novembrist 2003, mille kohaselt oli tegemist haldusomavoliga, kuna 27. märtsi 2002. aasta pressiteade on „iseenesest" „ebaseaduslik õigusakt" ning et 30. septembri 2003. aasta pressiteade kujutab endast uut haldusomavoli juhtumit, millega on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, kuna selles korratakse eelmises pressiteates toodud väiteid.

127 Selles suhtes tuleb esmalt märkida, et hea halduse põhimõte, st ainus põhimõte, mida on selles kontekstis väidetavalt rikutud, ei anna üksikisikutele iseenesest õigusi (Esimese Astme Kohtu 6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas T-196/99: Area Cova jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2001, lk II-3597, punkt 43), välja arvatud juhul, kui ta on konkreetsete õiguste väljendusvormiks, nt õigus asja menetlemisele erapooletult, õiglaselt ja mõistliku tähtaja jooksul, õigus olla ära kuulatud, õigus tutvuda toimikuga ja otsuste põhjendamise kohustus 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 mõttes (EÜT C 364, lk 1), millega käesoleval juhul tegemist ei ole.

128 Liiatigi ei tähenda asjaolu, et ombudsman on määratlenud akti „haldusomavoli juhtumina", iseenesest veel seda, et OLAF-i käitumine kujutaks endast piisavalt selget õigusnormi rikkumist kohtupraktika mõttes. Õigupoolest on asutamisleping ombudsmani institutsiooniga andnud Euroopa Liidu kodanikele ning eelkõige ühenduste ametnikele ja muudele teenistujatele ühenduse kohtusse pöördumise kõrval oma huvide kaitsmiseks alternatiivse võimaluse. Sellise kohtuvälise alternatiivi osas kehtivad eritingimused ning selle eesmärk ei lange ilmtingimata kokku kohtumenetluses taotletava eesmärgiga (Esimese Astme Kohtu 10. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas T-209/00: Lamberts *vs.* Euroopa ombudsman, EKL 2002, lk II-2203, punkt 65).

129 Samuti tuleb OLAF-ile määrusega nr 1073/1999 antud autonoomiat ning avalikkusele teabe edastamiseks kasutatavate pressiteadete üldist eesmärki arvestades asuda seisukohale, et OLAF on vaba otsustama juurdlustoimingutega seotud pressiteadete vajalikkuse ja sisu küsimuse üle.

130 Pealegi nähtub 27. märtsi 2002. aasta pressiteate sõnastuse analüüsist, et ainus koht tekstis, millega võidi kahju tekitada, on järgmine:

„OLAF-i käsutuses oleva teabe kohaselt on üks ajakirjanik omandanud terve rea nn Van Buiteneni asjaga seotud dokumente. Pole välistatud, et nende dokumentide

saamise eesmärgil anti mõnele OLAF-i (või mõne muu asutuse) töötajale altkäemaksu [...]"

131 Isegi kui eeldada, et juhtumist teadlikud isikud võisid hagejaga ühendust võtta, ei kujuta sellised hüpoteetilised väited, milles pole toodud ei hageja nime ega ajakirja, kus ta töötas, endast OLAF-i poolt talle kuuluva kaalutlusõiguse piiride ilmselget ja tõsist ületamist. Pealegi nimetas Stern ise oma 28. märtsi 2002. aasta pressiteates hageja nime. Seega ei avalikustanud hageja nimi seoses OLAF-i juurdlusega mitte OLAF, vaid ajakiri Stern, kus hageja töötas. Seega ei saa OLAF-ile süüks panna seoses selle avalikustamise juhtumiga väidetavalt tekitatud kahju, mis tulenes maine rikkumisest ja kutsealase positsiooni kahjustamisest. Järelikult ei ole OLAF vaidlusaluse pressiteatega ühenduse õigust piisavalt selgelt rikkunud.

132 OLAF-i 30. septembri 2003. aasta pressiteates, mis avaldati Euroopa ombudsmani 18. juuni 2003. aasta esialgse soovituse järel, püütakse 27. märtsi 2002. aasta pressiteates esitatud väiteid pehmendada. Nii on seal öeldud, et

„OLAF-i juurdlus selles osas ei ole lõppenud, kuid [OLAF] ei ole senini suutnud altkäemaksu andmist tõendada". Seega tuleb asuda seisukohale, et selle pressiteate puhul ei ole eelmisest rohkem tegemist õigusnormi piisavalt selge rikkumisega.

133 Sama tuleb järeldada OLAF-i pressiesindaja avalduste osas, mis olid ära toodud 4. aprilli 2002. aasta European Voice'is, mille kohaselt OLAF-il on „on *prima facie* tõendeid, et tegemist võis olla altkäemaksu andmisega", kuna kasutatud sõnastus ei

võimalda järeldada, et tegemist on ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumisega. Mis puudutab OLAF-i direktori poolt 24. märtsil 2004 Stern TV-s öeldut, siis hageja ei ole esitanud tõendeid öeldu sisu kohta.

134 Veelgi enam, hageja ei ole hagis esitanud õiguslikke argumente, mis võimaldaksid hinnata, mil moel võiks OLAF-i pressiteadete avaldamist ja muid avalikke seisukohavõtte kvalifitseerida õigusnormi „piisavalt selge rikkumisena".

135 Eeltoodust tuleneb, et hageja ei ole tõendanud, et OLAF oleks toime pannud ühenduse õigusnormi piisavalt selge rikkumise, mis võis talle kahju tekitada. Seega tuleb kahju hüvitamise hagi jätta rahuldamata osas, mis puudutab OLAF-i pressiteateid ja muid avalikke seisukohavõtte, ilma et oleks vaja uurida, kas hagejal tegelikult kahju tekkis ning mis ulatuses.

136 Seega tuleb kahju hüvitamise hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Dokumentide esitamise nõue

137 Hageja palub Esimese Astme Kohtul kohustada komisjoni esitama OLAF-i poolt Saksamaa ja Belgia ametiasutustele saadetud „kaebuste" täielik koopia.

138 Selles suhtes tuleb märkida, et komisjon esitas Esimese Astme Kohtus toimunud menetluses Saksamaa ja Belgia õigusasutustele 11. veebruaril 2004 saadetud kirjad uutmata kujul.

139 Seega on vajadus selle taotluse osas otsust teha ära langenud.

140 Kõigest eelnevast tuleneb, et hagi tuleb tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

141 Kodukorra artikli 87 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb hagejalt lisaks tema enda kulude tema enda kanda jätmisele mõista talt vastavalt komisjoni nõudele välja komisjoni kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud.

142 Kodukorra artikli 87 lõike 4 kolmanda lõigu kohaselt kannab Rahvusvaheline Ajakirjalike Liit kui menetlusse astuja oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Dokumentide esitamise taotluse osas otsuse tegemise vajadus puudub.**

3. **Jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt välja komisjoni kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud.**

4. **Rahvusvaheline Ajakirjanike Liit kannab ise oma kohtukulud.**

Legal Lindh Vadapalas

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 4. oktoobril 2006 Luxembourgis.

kohtusekretär esimees

E. Coulon H. Legal